

Galícia: eleccions en un lloc diferent

El cantant Anton Reixa denominava Galícia "la república del lloc diferent". Les eleccions del pròxim dia 19 demostren que, malgrat els esforços dels partits estatals, el panorama polític gallec és, en efecte, diferent. Aquesta és una aproximació.

Després de les darreres eleccions gallegues, el president de la Xunta, Manuel Fraga, que acabava de revalidar la majoria absoluta, va anunciar que no es tornaria a presentar a les pròximes. Però ho ha fet. Fraga és, ara per ara, el principal favorit per a guanyar en les eleccions que se celebraran el propi diumenge 19 d'octubre. Una altra cosa és si el seu partit aconseguirà, de nou, més del 50% dels escons del Parlament Gallec.

La presència de Fraga diu molt de la situació del Partit Popular a Galícia. La darrera missió política que la cúpula de Madrid va encarregar a "Don Manuel" era dominar les diferents *baronies* que existeixen a Galícia i trobar entre els barons un líder consensuat per succeir-lo. Però Fraga no ha pogut. I, així, amb 75 anys, ha hagut de tornar a presentar-se a unes eleccions que ja no són tan seues com ho han estat fins ara. Amb la salut una mica delicada, la seua consulta amb el naturista conegut com *O bruxo* ha estat la notícia més comentada de l'inici de la cursa electoral. Fraga insisteix una i altra vegada a reclamar l'assistència a les urnes; necessita cada vot perquè les enquestes li donen una altra vegada la majoria absoluta, però molt ajustada.

La segona força més votada, el Partit Socialista de Galícia (PS-DEG-PSOE) —cal tenir en compte que el Partit Socialista Gallec és un altre partit, membre de la coalició del Bloque— ha guanyat un gran protagonisme en els mitjans de co-

municació espanyols després del seu pacte amb Esquerda Galega, que ha acabat dinamitant la coalició que liderava Julio Anguita. Però a Galícia l'impacte no ha estat tan gran. En primer lloc perquè Esquerda Galega és un partit extraparlamentari que ni tan sols compta amb el suport d'un sindicat fort com ara Comissions Obreres, com passa en altres llocs de l'estat. El sindicat majoritari a Galícia és la Confederació Intersindical Galle-

Ha estat Madrid qui ha preferit el candidat socialista, Abel Caballero, i qui ha forçat una 'olivera' molt poc gallega.

ga (CIG), més propera al Bloque Nacionalista Galego, la tercera força política en discòrdia, i els líders gallegos de CCOO, la segona força sindical en importància, es troben molt més propers al PS-DEG-PSOE que no a Izquierda Unida. I en segon lloc perquè a Galícia encara domina entre els socialistes allò que se'n va dir el "guerrisme", l'ala del PSOE controlada, o inspirada almenys, per Alfonso Guerra, nominalment més esquerrana i, sobretot, radicalment

oposada als nacionalismes "perifèrics", i també a Izquierda Unida. L'expressió clara d'aquest guerrisme gallec és Francisco Vázquez, alcalde d'"A Coruna" (encara que ell sempre parla de "La Coruna"), el pes polític més important dels socialistes a Galícia. Que Vázquez no haja volgut encapçalar la candidatura a la Xunta és també significatiu i revela que, una altra vegada, ha estat Madrid qui ha preferit optar pel candidat Abel Caballero, i qui, en definitiva ha forçat una "olivera" molt poc gallega. Quant als anguitistes, forçats a presentar-se en unes eleccions que no podien venir en pitjor moment, han hagut de recórrer al suport del seu líder a Madrid en una cursa electoral en què només poden acabar malament.

L'element distorsionador. Contra el PP i el grup del PSDEG-EG-Os Verdes, es presenta la coalició del Bloque Nacionalista Galego (BNG) liderada pel carismàtic Xosé Manuel Beiras. Les enquestes li vaticinen un pujada important, la qual cosa podria convertir-la en la segona força del parlament gallec i enfonsaria així els socialistes, que per primera vegada ja no serien ni tan sols segons en unes eleccions. Caballero, de fet, va començar la seua campanya amb un duríssim atac contra els nacionalistes tot i que, a mesura que passava el temps, s'ha vist forçat a declarar que, cas que fóra necessari, arribaria a pactes puntuals amb ells per fer Fraga fora de la presidència de la Xunta. El BNG, per la seua

DAVID FERNÁNDEZ

banda, ha intentat centrar la campanya al voltant del programa electoral, però els seus contrincants no li ho estan posant massa fàcil.

Als de Beiras se'ls acusa d'haver moderat molt el seu missatge inicial. Alguns símbols del passat han desaparegut (la bandera gallega amb l'estel roig de la independència encara s'utilitza, però al costat de la bandera oficial, per exemple), però la coalició continua essent radicalment oposada a la integració de Galícia en la Unió Europea. Un missatge que, a més del vot d'esqueres urbà, començà a interessar els comerciants i ha permès a Beiras reunir-se amb els empresaris gallecs més d'una vegada. El BNG insisteix a reivindicar un debat purament gallec, tot i que algun periodista despistat de Madrid ha publicat que en la seua moderació fins i tot havien renunciat a emprar el gallec en el seu eslogan "Porque nos interesa este país", que en gallec s'escriu exactament així, com en castellà.

EVOLUCIÓ DEL VOT EN LES ELECCIONS AUTONÒMIQUES GALLEGUES

	1993			1989			1985		
	Vots	%	Esc.	Vots	%	Esc.	Vots	%	Esc.
 Partido Popular (PP)	763.839	52,21	43	582.167	44,08	38	516.218	41,17	43
Partido dos Socialistas de Galicia (PSG-PSOE)	346.831	23,47	19	429.571	32,53	28	361.946	28,86	19
 Coalición Bloque Nacionalista Galego (BNG)	269.233	18,68	13	105.698	8,00	5	53.972	4,23	13
C. Esquerda Unida-Unidade Galega (EU-UG)	44.902	3,11	-	70.117	5,31	2	71.599	5,71	-
Coalición Galega (CG)	6.098	0,42	-	48.297	3,66	2	163.425	13,03	-

Els nacionalistes es mostren molt optimistes en aquestes eleccions i asseguren que no creuen que cap de les tres forces en litigi pugua aconseguir la majoria absoluta. Aquesta situació, en la qual també creu el PSDEG, deixaria el PP en minoria i forçaria a pactar dues forces fins ara poc comunicades.

Un assumpte de coneguts. Beiras, Guerreiro i Fraga han mantingut ja enfrontaments en terrenys diferents al de la política. Fraga, mentre va ser ministre franquista,

encarregat de l'àrea d'Informació i Turisme, va prohibir la publicació de llibres de Beiras, alguns tan bàsics per entendre aquell país com *O atraso económico de Galicia*, i Caballero també va pugnar amb el líder nacionalista pel deganat de la facultat d'econòmiques de Santiago de Compostel·la, que acabà amb la victòria per a Beiras. La història, doncs, feia preveure que un debat televisat entre els tres candidats podria ser realment sucós, però Fraga ha decidit no arriscar-se, tot dient que els altres con-

Aznar (dalt) ha hagut de forçar Fraga a tornar a presentar-se en les eleccions a falta d'un candidat millor. Baix, gràfica que mostra l'evolució del vot en les eleccions autonòmiques gallegues.

Unes eleccions gallegues amb repercussió estatal

Xosé Cuina, secretari general del PP a Galícia, es va posar a saltironejar com un dofí per traure el cap per damunt dels micròfons, va forçar un somrius i declarà solemnement en l'obertura de la campanya electoral: "Fraga completarà la pròxima legislatura, ho va dir ell, que és

home de paraula, com ha demostrat de sobra, i no hi ha motiu per no creure'l". Tothom va riure, la majoria tapant-se la boca amb la mà. Recordaven les vegades que en l'anterior legislatura Fraga Iribarne havia afirmat, sempre empenyat, que ell solament tenia una paraula: "Vaig dir que no m'hi tornava a presentar i punt. Aquesta pregunta és un insult. No pense contestar més bajanades."

Una pèrdua de la majoria absoluta pel PP retiraria de la política activa el darrer ministre franquista. Fraga sap que solament amb un ampli marge pot tornar a governar. Altrament, el Bloque Nacionalista Galego i el PSOE es veuran obligats a pactar, per més que als guerristes gallecs no els faça gens de gràcia, però a Madrid volen començar per Galícia la recuperació de la Moncloa.

En aquestes eleccions, però, el PP no es juga solament el Govern de la Xunta. Està en discussió el seu futur a Galícia. Fa set anys, Fraga Iribarne va desembarcar a Galícia amb el pretext de posar pau en el partit, després del motí del seu delfí Xosé Luís Barreiro. Va aconseguir la presidència de la Xunta, però el partit continua tan dividit com abans, amb els *barons* provincials dominant els seus territoris. Fraga no va poder resoldre la successió i ara Madrid vol fer la renovació segons els seus interessos. Una

derrota del Partit Popular precipitaria l'enfrontament entre els "autòctons" o "negres" (els qui tenen els vots) i els "opusdeistes" o "blancs", els qui tenen el suport de Madrid. El PP es podria fraccionar, per això Madrid intenta conservar Fraga tant de temps com siga possible, mentre ells preparen la successió.

La candidatura de Fraga Iribarne va ser imposada, precisament, vista la falta d'un candidat amb garanties. Les diferents enquestes reflectien una pèrdua electoral considerable si Fraga no hi concorria. Aquests sondatges, ara, encara no han resolt la incertesa.

Els resultats d'aquestes eleccions no solament tenen una doble transcendència per al Partit Popular. També el PSOE té un gran repte. L'assaig d'una mena d'olivera, que aplega en una sola candidatura els socialistes, Esquerra Unida-Esquerra Galega (EU-EG) i el partit menys que testimonial Os Verdes, pot quedar seriosament danyada si, com indiquen totes les enquestes, el seu electorat s'estanca i aconsegueixen els mateixos vots que fa quatre anys. El PSOE de Madrid, tot i les reticències del partit a Galícia, va decidir aprofitar aquestes primeres eleccions per trencar Izquierda Unida. Ho ha aconseguit. Però IU, a Galícia EU-EG, no tenia gairebé implantació, els seus dirigents estaven cremats i desprestigiats i molts dels seus anteriors dirigents i els principals quadres de CCOO estaven integrats des de fa temps (alguns fins i tot ja les han abandonades) en les files socialistes. Així doncs, a Galícia, el que els podria aportar IU, a més d'un pretext contra Anguita, era molt poc, perquè

l'esquerra i l'ecologisme tradicionalment han estat representats pel BNG.

Ara els socialistes no solament troben que l'invent sembla que no funciona, sinó que el Bloque Nacionalista Galego amenaça amb contundència la seua segona posició en el tauler electoral. Per al PSOE, perdre per primera vegada el segon lloc en una comunitat autònoma podria significar una tragèdia, que Joaquín Almunia aprofitaria per netejar el PSDEG-PSOE de guerristes.

Al centralisme de Madrid li fa por —hi tremola— l'avanç del BNG. Un altre nacionalisme perifèric més en un govern autonòmic pensen que podria posar en perill "la unitat de la pàtria". Ja des d'abans de 1936 el centralisme va tolerar una mica els nacionalismes basc i català, essencialment de dreta i assentats en unes burgesies que sempre van entendre les anomenades "raons d'estat" i que fins i tot van representar un paper determinant en la configuració de l'estat espanyol. Però el nacionalisme gallec és més interclassista, té un component clar d'esquerres, és contrari a l'OTAN i a la Unió Europea perquè considera que perjudica els interessos gallecs. Precisament és aquesta actitud el factor que ha fet créixer el seu electorat.

La política autonòmica estatal tindria un nou punt de referència fins que arriben unes noves eleccions generals en què el nacionalisme gallec està en condicions d'aconseguir un grup parlamentari propi que podria intervenir amb el seu suport en la composició del nou govern. De moment, el líder del BNG, Xosé Manuel Beiras, es limita a afirmar, com a principal missatge, que "els gallecs no som ni més ni menys que qualsevol altre. Però som nosaltres, no som uns altres."

*Director del setmanari
A Nosa Terra

trincants són "uns maleducats". Caballero, per la seua part, només està disposat a acceptar un debat amb Fraga. De fet, PSOE i PP troben elements comuns quan critiquen el BNG, una coalició amb èxit que trenca els esquemes espanyols i deixa en mal lloc els representants gallecs davant els seus superiors de Madrid.

Mentrestant, el panorama econòmic i social gallec no és gaire pròsper. El nombre de llocs de treball ha baixat en 140.000 des de l'any 1989 i actualment hi ha a Galícia més de 200.000 aturats, d'un total de població activa de 1.105.700 persones. A més, tant el sou mitjà com el valor de les pensions que reben els jubilats són inferiors a la mitjana estatal. Els pensionistes són a Galícia 625.000, el 22% de la població de dret, i això ha provocat que trampejar amb la pensió de l'avi siga un mètode comú entre pares i joves malament pagats per eixir endavant. A més d'una econo-

EFE

Abel Caballero (al mig) envoltat de **Francisco Vázquez**, alcalde de la Corunya, a la seua dreta, i d'**Anxo Guerreiro**, secretari d'Esquerda Galega. La coalició a Galícia és una prova que podria estendre's a d'altres autonomies.

mia a la contra, que no creix com la de la resta de l'estat, Galícia encara presenta una profunda divisió entre la població rural, manipulada en moltes ocasions pel cacic de torn, i la població urbana, dividida entre la que es va enganxar a la "moguda viguesa" patrocinada per la Xunta quan era socialista i la

més jove que descobreix el nacionalisme i s'hi incorpora. En definitiva, el panorama polític gallec, malgrat els esforços de Madrid, és, i tot apunta que ho continuarà essent amb més força després de les pròximes eleccions, diferent.

Jordi Sebastià

1397

1997

COMMEMORACIÓ
DEL VI^è CENTENARI
DEL NAIXEMENT

Ausiàs March

Vic, 17 i 18 D'OCTUBRE DE 1997

Organitza:

reduccions

UNIVERSITAT DE VIC

Patrocina:

AJUNTAMENT DE VIC

DIVENDRES, 17 D'OCTUBRE DE 1997

Ponències

Palau Bojons, Universitat de Vic

- 15.30 h. Anton M. Espadaler
Recepció d'Ausiàs March durant la Renaixença
- 16.30 h. Vicent Salvador
Recepció d'Ausiàs March en la poesia contemporània del País Valencià

Comunicacions

Palau Bojons, Universitat de Vic

- 17.30 h. Manuel Carbonell:
Ausiàs March i J.V. Foix
- 18.00 h. Jordi Malé:
Ausiàs March i Carles Riba
- 18.30 h. Pere Quer:
Ausiàs March i Andreu Febrer
- 19.00 h. Segimon Serrallonga:
Els poemes del falcó

Conferència i homenatge

Sala de la Columna, Ajuntament de Vic

- 20.00 h. Pere Gimferrer
Vigència de la poesia d'Ausiàs March
- 21.00 h. Recital de poemes d'Ausiàs March a càrrec de Josep Piera i el grup *La Drava* (guitarra i flautes).

DISSABTE, 18 D'OCTUBRE DE 1997

Intervencions

Palau Bojons, Universitat de Vic

- 10.00 h. Josep Piera, escriptor
- 10.45 h. Ramon Cerdà, president del Cercle d'Empresaris del País Valencià
- 11.30 h. Francesc Mira, sociòleg i escriptor

Taula rodona

Palau Bojons, Universitat de Vic

- 12.30 h. Taula rodona, amb els tres participants i amb les aportacions del públic, moderada per Just Palma i Casals, regidor de cultura de l'Ajuntament de Vic.

Per assistir a les ponències i comunicacions caldrà formalitzar la inscripció mitjançant una butlleta que facilitarà el Departament de Cultura de l'Ajuntament de Vic. Tel. 886 21 00.